

UIT DE SCHRIFT

Christus — ons leven.
(Paschen.)

Wanneer (nu) Christus zal geopenbaard zijn,
die ons leven is, dan zult ook gij met Hem
geopenbaard worden in heerlijkheid.
Koloss. 3:4.

Christus' opstanding is verwijzing naar de toekomst.

Ze is van de geschiedenis niet los; terug niet, en vooruit niet. Ze is het Goddelijk „JA“ op het volbrachte Borg-werk. En daarin onze troost, ten opzichte van onze schuld, die God nu tot het verleden rekent.

„Overgeleverd (in den dood) om onze zonden; opgewekt (uit den dood) om onze rechtvaardigmaking“. (Rom. 4:25).

Maar als wij dan met Hem zijn gestorven, met Hem begraven door den Doop in den dood (Rom. 6:4), dan is Zijn toekomst ook onze toekomst.

Dan gaan WIJ tegemoet, wat HIJ tegemoet gaat, bij Zijn opstanding.

Een nieuw leven. Heerlijkheid, voor den Vader bestemd, zooals ze van den Vader toekwam. Christus is uit de doode opgewekt, dóór den Vader en tot heerlijkheid des Vaders, opdat alzoo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. (Rom. 6:4).

Er zit „vaart“ in al Gods werk, „gang“. Op-vaart en op-gang.

Christus staat op, om op te varen, van heerlijkheid tot heerlijkheid. Als Hij opgestaan is, (wat is er dan al wat gebeurd!), dan komt er méér. Hij wil niet vastgehouden worden. (Joh. 20:17).

Hij wil vóórt. Hij gaat, Hij moet verder. Hemelvaart; zitting ter rechterhand Gods; wereldregering (Op. 5); wereldvolinding; wereldgericht.

En, zeker, daarin is Hij de Christus Gods; de Middelaar; de Eenige. Omdat Hij zichzelf uitermate vernederde, verhoogt Hem de Vader uitermate (Fil. 2), en geeft Hem een Naam boven allen Naam.

Maar, we mochten eens vergeten, dat Hij ons voor altijd aan zich verbonden heeft! Daarom noemt de Schrift den Eenige ook den Eerstgeborene.

Eerstgeborene uit de dooden (Op. 1:5; Kol. 1:18); dus komen er velen na en door Hem uit den dood tot het leven; door geboorte van boven.

Eerstgeborene onder vele broederen (Rom. 8:29); dus heeft Hij een (nieuw) geslacht, een (Geestelijke) familie, waarmee Hij door Woord-en-Geestband is verbonden.¹⁾

Eerstgeborene tenslotte ook van alle creaturen (Kol. 1:15); dus neemt Hij heel Gods Schepping, waarvan Hij het ontstaan en bestaan bemiddelde (Joh. 1:3; Kol. 1:17), in Zijn opvaart mee tot een nieuw bestand, door herschepping.

Staat dit alles nu los van elkaar? De verbinding ligt immers in Hem, die van dit alles en die allen de Eerstgeborene is!

De Kolossenzen wilden juist zoo graag gaan scheiden, en tegenstelling maken, tusschen „het geestelijke“, „de ziel“, — en de rest van het menschenleven.

De „ziel“, die was door Jezus gered, als het hoogere. Het overige, dat was van minder rang en belang. Men deed maar het best, zich daarvan zooveel mogelijk afzijdig te houden.²⁾

Verlossing, dat was toch maar om de ziel te doen; haar bevrijding uit den kerker van het lichaam hoofddoel.

Nu doet Paulus tegenover dit echt-Grieksch, echt-Gnostisch dualisme, een ander geluid hooren. Een klaar geluid; een opstandingslied.

Wat hebt ge, als ge naar die dwaalleer luistert, toch een armen Christus, Kolossenzen! Weet ge dan niet, dat Hij Middelaar is, zoowel van de Schepping, als van de Herschepping?

Zijt ge alleen naar „het geestelijke“ een maaksel Gods? Of zijt ge het naar den ganschen mensch? Welnu, zoo zult ge dan ook worden herschapen, vernieuwd tot heerlijkheid, zooals ge schepping Gods zijt!³⁾

Hebt ge Christus niet zien opstaan? Hij stond op naar den ganschen mensch; ook naar het lichaam, dat gij minderwaardig achten wilt!

Zijn gansche menschheid kwam uit den dood terug. Zijn waarachtige, volkomen menschheid. Zoo gaat Hij, via de opstanding, naar de heerlijkheid toe!

En daarom, Kolossenzen, ge moet niet aan het aardse leven willen afsterven, maar aan uw aardse zonden! Die gaan niet mee de heerlijkheid in, naar boven toe, waar Christus nu is! (vers 1).

Overigens wordt heel uw bestaan straks (en nú is daar al wat van!), vernieuwd tot heerlijkheid.

Nú heiligmaking, straks heerlijkmaking; naar uw gansche bestaan-van-mensch!

Christus uw leven — niet alleen in de Kerk, maar ook in uw werk!

Want ge hebt zoo'n heerlijke toekomst in 't zicht. Nog wel verborgen, maar door 't geloof gezien; en door Christus' opstanding gegarandeerd!³⁾

* * *

Neen, dit willen we niet vergeten. Christus ons leven. Die de schuld ervan droeg: Hij is opgestaan; ik ben gerechtvaardigd bij God door Hem! Die de breuk ervan heelt. Zonde en zondegevolg. — Hij werkt het eruit. De volkomenheid wacht, maar het begin is er; en de rest komt in orde.

Er is nog toekomst van Gods werk bij mij. Christus' toekomst. Hij zal in heerlijkheid openbaar worden. En ik met Hem, want dóór Hem.

Christus mijn leven, al is er de dood rondomheen en erin.³⁾

Dat bewijst alleen, dat ik nog veel van Hem tegoed heb.

Betuigende, dat wij midden in den dood liggen, zoeken we ons leven buiten onszelf in Christus Jezus. Die zal ons verheerlijken.

En daarom kan ik in dit leven staan, bij de gratie van Hem die leeft. Hij is mijn rechtvaardigmaking: Hij is opgestaan. Mijn heiligmaking: Hij zal met mij te bearbeiten voortgaan.

Mijn heerlijkmaking: Hij bereidde naar de heerlijkheid de baan.

Ik kom er. Want Hij is de weg. Christus, de kracht en de toekomst van mijn leven.

Koog-Zaandijk.

D. BROER Jr.

³⁾ Vgl. J. A. C. v. Leeuwen, Komm. N. T. (v. Bottenburg), X, 1926, blz. 219—220.

KERKELUK LEVEN

Citeeren.

Bij het citeeren of aanhalen van wat anderen schreven, dient groote nauwkeurigheid betracht te worden.

Niet alleen maar daarin, dat men enkel en precies weergeeft, wat door anderen geschreven werd. Maar ook daarin, dat men acht geeft op doel en omstandigheid van het aangehaalde, en nagaat, of de aangehaalde elders ook iets schreef, dat nader licht op het aangehaalde werpt, om daarvan den zin beter te doen uitkomen, of eene verkeerde opvatting ervan af te keeren.

Deze nauwkeurigheid is te meer vereischt, wanneer men door aanhalingen den aangehaalde in ongunstig licht wil stellen, of hem wil beschuldigen.

De Heere zeide: Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal Ik hem oprichten, Joh. 2:19. Zijne vijanden maakten hiervan, om Hem ter dood veroordeeld te krijgen: Ik kan den tempel Gods afbreken en in drie dagen denzelven opbouwen, Matth. 26:61. Zij veranderden 's Heeren woorden, en gaven bovendien den zin of de bedoeling Zijner woorden, Joh. 2:21, gansch onjuist aan.

De Satan citeerde Ps. 91:11—12, om den Heere te doen zondigen, Matth. 4:6. Maar de Heere wees aan, dat bij de eene Schriftplaats gerekend moet worden met de andere, om haar niet verkeerd te verstaan en aan te wenden, Matth. 4:7, vgl. Deut. 6:16.

God had over het geven van een scheidbrief gesproken, Deut. 24:1, doch om de echtscheiding te bemoeilijken en te meer bezwaarlijk te maken. De Joden riepen zich echter op die bepaling, alsof zij echtscheiding veroorloofde en gemakkelijker maakte, Matth. 19:7.

Tegen de goede en alleen geoorloofde manier van aanhalen gaat wel zeer in die van Prof. Dr V. Hepp in zijne brochures „Dreigende Deformatie“, vgl. „Hoe Prof. Dr V. Hepp citeert“, in „De Reformatie“ van 7 Januari j.l. en volgende nummers, waarbij hij zelfs, als wilde hij zooveel mogelijk controle verhinderen, aanwijzing van de plaatsen der citaten naliet.

In mijn brief aan de Synode te Amsterdam, vergaderd op 5 en 6 April j.l., waarin ik met opgaaf van gronden mededeelde niet verder de opdracht mij inzake de Deputaten betreffende de bekende geschillen verleend, te kunnen vervullen, en daarom vriendelijk vroeg, mij van haar wel te willen ontheffen, noemde ik als derden grond: „In de derde plaats is bij het bovengenoemde nog dit hijgekomen, dat één der Deputaten, Prof. Dr V. Hepp, ondanks de Synode gezamenlijk onderzoek en gezamenlijke toetsing door Deputaten in opdracht gaf, met last van rapport aan de volgende Synode, intusschen in brochures mededeputaten, hoewel hen niet bij name noemende, maar toch duidelijk angevende, openlijk beschuldigde van afwijking van de Confessie; en dat hij dit deed op eene wijze (zie „Hoe Prof. Dr V. Hepp citeert“ in „De Reformatie“ van 7 Januari 1938 en volgende nummers), die de vraag doet rijzen, hoe zij met wetenschappelijke ernst en goede trouw bestaanbaar is. Daardoor wordt verdere samenwerking in dezen uiterst moeilijk, zoo niet onmogelijk.“

Ook ten opzichte van het citeeren geldt het gebod des Heeren: „oordeelt de waarheid“, Zach. 8:16.

S. GREIJANUS.

Paschen.

Wij dachten, dat we stonden
als halmen in de zon,
en dat reeds in de aren
de vrucht zich zetten kon....

maar 't was nog slechts 't ontkiemen
in aardes donkren schoot
van 't zaad, dat drong ten leven
en worstelde in den dood.

De Zon riep! — En de aarde
werd langzaam warm en bros:
Toen brak het jonge leven
zich uit zijn hulsel's los,

en 't staat, zoo pril en teeder,
zoo stralend opgericht:
een levende offerande,
God, voor Uw aangezicht.

't Is Paschen! Nu, herboren
staan wij, en bidden aan,
want d o o d e n mochten hooren:
„De Heer is opgestaan!“

Th. L. F.—S.

Het nieuwe Kerkrecht in de praktijk.

Dezer dagen zag een aantal Kerkeraadsleden in zekere Kerk van onze Gereformeerde Kerken in Nederland zich het volgende schorsingsbesluit toegezonden.

„Classis der 8 April 1938.
Gereformeerde Kerken.

Den (Wel)Eerw. Heer

Dien. des W. (Ouderling) der
Geref. Kerk van

Waarde Broeder,

De Classis der Gereformeerde Kerken, bijeen in vergadering op 8 April 1938;

geconstateerd hebbende, op grond van de uitgebrachte rapporten der daartoe benoemde commissie, dat de Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van zich in de jaren 1934/37 heeft schuldig gemaakt aan wanbestuur in zijn regeering;

geconstateerd hebbende, dat U,, Dien. des Woords (ouderling), lid van den Kerkeraad, hebt geweigerd dit wanbestuur voor de vergadering der Classis te erkennen (welk wanbestuur intusschen door de minderheid des Kerkeraads met leedwezen werd erkend), waardoor de mogelijkheid is afgesneden, zoolang gij in deze weigering volhardt, dat gij den weg kunt bewandelen om de zonde uit het midden van den Kerkeraad weg te doen;

heeft met droefheid besloten U te schorsen in Uw ambt als Dienaar des Woords (ouderling) der Gereformeerde Kerk van, met ingang van heden, voorloopig voor den tijd van drie maanden, zoodat gij U hebt te onthouden gedurende dien tijd van elke uitoefening van Uw ambt (zoowel in de Kerk van, als in alle Kerken, waarmede de Kerk van in een kerkverband leeft, t.w. de Gereformeerde Kerken in Nederland); met de bede, dat deze maatregel U moge brengen tot verootmoediging en inkeer.

Met heilbiede en broedergroeten,

Namens de Classis
....., Praeses.
....., 1e Scriba.

De Kerkeraad dezer Kerk is hierbij uitgeschakeld. De Classis besluit, handelt, schorst uit eigene machtsbevoegdheid.

De Classis beschikt oppermachtig.

De Classis zendt eenen Dienaar des Woords, die in deze Kerk zal moeten optreden.

De Classis zal voor de Catechisaties zorgen.

Over deze Kerk en over dezen Kerkeraad besluit en heerscht deze Classis soeverein.

Ziet daar dus het nieuwe, als Gereformeerd voorgestelde, Kerkrecht in de praktijk.

Is dat niet louter hiërarchie?

Is dat geen bloot menselijke willekeur?

De Kerkorde kent zulk handelen niet.

Dat werd op de Classisvergadering ook erkend.

En de Kerkorde is toch grondslag voor het Kerkverband.

Maar komt het, wanneer het gaat om betoon van kerkelijke macht, niet aan op Kerkorde en grondslag van Kerkverband?

Mag dan gehandeld worden naar wat deze of die zegt, en ergens te lezen mag zijn?

Waar gaat het met onze Gereformeerde Kerken heen bij zulk een hiërarchisch stelsel?

Worden zoo de Kerken niet overheerscht, en verscheurd, en verwoest?

God riep deze Kerkeraadsleden tot hun ambt, en stelde hen in de bediening daarvan, zij het ook door bemiddeling van Kerkeraad en Gemeente.

Wie heeft deze Classisleden der andere Kerken geroepen als vrijmachtige beschikkings over deze Kerkeraadsleden en over deze Kerk op te treden?

Niemand hunner ontving eene Goddelijke roeping in die Kerk, of staat bij haar in het ambt.

Hebben we hier iets anders dan menselijke aanmatiging en overheersching van 's Heeren Kerk en van door Hem in het ambt gestelde Kerkeraadsleden?

In deze Kerk waren reeds sinds jaren moeilijkheden. Classis en Particuliere Synode kwamen er bij te pas. Nu eens werd de Kerkeraad, dan de Classis, terecht gewezen.

Er lagen en liggen ook brieven van appél van den

Kerkeraad

Particuliere

Nu br

en kwam

De Kerk

Classisver

Van he

Particuliere

En van

dat zij als

zich schu

Kerkrege

dat daa

dat geb

dat er

Deze el

weken

diende, e

den Kerk

De Clas

staan me

scherp om

van even

De mee

geëschte

„Opzette

van kwa

eerlijkhe

recht ten

De min

bracht.

Heeft d

zij in ge

Zij kan

raadsleden

Moge d

waarover

hoe weet

mannen

hebben?

Gaat d

aan geen

over het

Om de

Kerkerna

gedeele

Aan de

Doet de

Kerkrecht

Deputat

Universit

Eenige

gegeven

ring er o

de curato

taten tot

versiteit

geven on

synode k

ling gen

beschouw

we in aar

rapporten

toch wel

was, dat

had in

bekende

Op dez

mij gezeg

wat de V

zoo werd

Vollenhov

van de V

risch

de z.g. p

theologisch

komen e

theolog

bezwaar

die colle

ten“ (gel

zeggen).

mocht de

port óók

wijsbegeg

argument

vattingen

faculteit

philosof

Tot zo

We heil

zullen k

Daartoe

synodale

We geve

der ons

De zaa

siteit is

lopen, e

blijkt te

van 1803

eenigde

destijds

inzake

waarin

„5e,

treden

¹⁾ Vgl. K. Schilder, Wat is de Hemel? Kampen 1935, blz. 244—246.

²⁾ Vgl. A. Janse, Van de Rechtvaardigen, Kampen 1931, blz. 274—277. A. Janse, Leven in het Verbond, Kampen 1937, blz. 12—15 etc.

Jezus en de Revolutionairen.

Onze Heiland heeft op aarde geleefd in een wild bewogen tijd en in een door politieke twisten verscheurd land. In een maatschappij, waarin de ellende opgehoopt zat langs den publieken weg. Gewapende vrijscharen vormden zich onder fanatieke benedeleders, terrorisme en veemgerichten waren aan de orde van den dag. De sicariërs, die gevreesde dolkdragers, maakten de wegen onveilig. Inzonderheid Galilea, waar de Heiland Zijn meeste discipelen won, was rood! Aanvankelijk hebben de revolutionairen van die dagen wel wat in Jezus gezien, maar het viel hen bitter tegen. De Heiland hield zoo heelemaal geen tijdpreken. Hij sprak uit een heel andere werkelijkheid, dan die waaruit deze menschen zoo fel leefden.

Prediker, hebt gij niet een woordje voor mij? IJdele vragen! Jezus sprak van den Vader, heilig en rustig! Wat wonder, dat de revolutionairen bitter verklaarden: Jezus is politiek-onaanvaardbaar en sociaal-indifferent! Die verbittering is wel helder aan het licht getreden, toen Pilatus — beeld van een slappe overheid — Christus op het tweetal plaatste met Bar-Abbas den benedeleder. De ruige figuur van den barricade-man sprak veel sterker tot de volksziel dan de gehoorzame Knecht des Heeren. Jezus heeft nooit wat voor ons gedaan, Bar-Abbas wel, die heeft voor ons gevochten! Het is als nu in Oostenrijk, dan troost de verslagen roode zich er nog mede dat tenminste de zwartrokken zullen krijgen!

Dat gaat door tot aan het kruis toe. Gekruisigd tusschen twee politieke misdadigers, keert al de fanatieke haat van den opstand zich tegen den Christus. Met schorre stemmen, van dorre lippen hoonen de opstandigen Hem!

Nu ziet Gij, Verlossertje, hoe rot de politiek is, hoe corrupt deze maatschappij! Bij al onze smarten is het ons een genot, dat een verrader zooals gij, een slavenziel zooals gij, met ons sterft! Wij zullen hater, u hater, tot onzen laatste snik!

Naast Hem, een moordenaar, van pijn begon in doodangst wild te schreeuwen alsof de haat van aller eeuwen doodslagers in die kreet wou zijn: „God met uw leed-verwoest aanschijn! Held! laat uw reddende almacht blinken! Kom van het kruis! Ruk onze klinken los, daar w'uw goed' gezellen zijn...”

(De Merode)

De Heiland werd de Zaligmaker van één van die opstandelingen. Dat was ten volle zaligmaken: brengen van het grootste kwaad tot het hoogste goed! Het is alles even Goddelijk, wonderbaar! Deze revolutionair begint tot zijn kameraad te spreken van God en Zijn oordeel, hij erkent dat er een rechtvaardig Godsbestuur is. Deze autonoom gaat het ambt erkennen, hij noemt Jezus: Heere! De man van „dórolog aan de paleizen” verwacht het kóninkrijk! De man, die vaak met den hemel zal gespot hebben, bidt om een plaatsje in het Paradijs!

De pelra der gemeente had den Heere verloochend. In Petrus triomfeerde het roode bloed van den Galileër. Hij had met Jezus willen sterven... op de barricade. Hij was den opstand tegen de overheid begonnen met den zwaardhouw in den hof. Maar aan den gehoorzamen Knecht des Heeren werd hij geërgerd. Doch God verwekte een petra uit den gehangen opstandeling aan de zijde van den Man van Smarten.

O, wij kunnen er ons niet in vinden. Wij hebben het beeld van dien moordenaar geretoucheerd. „Die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem”, dat moeten wij niet zoo opvatten dat de twee moordenaars Jezus gelasterd hebben! Het zal wel niet zoo'n erge revolutionair geweest zijn! Hij heeft steilig vrome ouders gehad! Hij zal wel eens onder de prediking van Jezus geweest zijn! Reeds in de gevangenis is het proces van zijn inkeer begonnen... enz. enz. Zoo verandert geleidelijk het beeld steeds meer. Tenslotte is het een soort van ouderling, die naast Jezus hangt. Wij verstaan de kunst om van de heilige historie één lange ouderlingenbank te maken.

Als ik een artikeltje wilde schrijven over: de kerk en de revolutionairen, dan kreeg ik wat anders. Zij hoonen ons en wij hoonen terug. Zij slaan ons op de linkerwang en wij kletsen ze op de rechterwang. Maar Jezus wilde tusschen deze misdadigers hangen. Zooals Hij geleefd had: de zondaars ontvangend en etende met hen!

Zullen wij van den Heiland leeren hen van den Vader te spreken, heilig en rustig? Den man met de roode tulp? Den man met de sikkel en den hamer? Den volksgenoot in het bruine shirt?

Tegen de revolutie... het evangelie? Door Hem, die ons, revolutionairen, verordineerd heeft ten eeuwigen leven! N. B.

Kerkeraad of van Kerkeraadsleden op de aanstaande Particuliere Synode.

Nu bracht weer eene Classiscommissie rapport uit, en kwam met voorstellen.

De Kerkeraadsleden der betreffende Kerk werden ter Classisvergadering gedaagd.

Van hen zou verlangd zijn, hun appèl op de a.s. Particuliere Synode terug te nemen.

En van hen zou individueel geëischt zijn te verklaren, dat zij als Kerkeraad of als leden van dien Kerkeraad, zich schuldig gemaakt hadden aan wanbestuur in de Kerkregering;

dat daarbij opzettelijkheid in het spel was; dat gehandeld was naar tweeërlei maatstaf; dat er onbekwaamheid was.

Deze eisch werd zelfs gesteld aan één, die eerst enkele weken in het ambt staat, tevoren nog niet in het ambt diende, en voorzover dus aan het in 1934—1937 door den Kerkeraad gedane geenerlei deel had.

De Classis achtte dus blijkbaar niet te mogen volstaan met de eventuele vordering van erkenning van scherp omschreven mogelijke fouten, en met den eisch van eventueel redres en van beterschap.

De meerderheid van den Kerkeraad verklaarde, deze geëischte erkenning niet te kunnen afleggen.

„Opzettelijkheid” toch spreekt van opzet, en hier dus van kwaad bedoelen, van innerlijke, welbewuste oneerlijkheid, en dus van gruwelijke krenking van Gods recht ten aanzien Zijner Gemeente.

De minderheid werd later tot zekere erkenning gebracht.

Heeft de Classis niet ingezien, dat zij vorderde, wat zij in geen geval eischen mocht?

Zij kan toch niet over het hart der geschorste Kerkeraadsleden oordeelen?

Moge deze Kerkeraad soms foutief gehandeld hebben, waarover hier niet gedgeeld en beslist kan worden, hoe weet dan deze Classis, tegen de ontkenningsdezen mannen in, dat zij opzettelijk verkeerd gehandeld hebben?

Gaat deze Classis aldus niet feitelijk zitten in den aan geen mensch veroorloofden rechterstoel, om ook over het hart te durven oordeelen?

Om de weigering dezer erkenning zijn nu bedoelde Kerkeraadsleden geschorst, en hebben zij boven medegedeeld schorsingsvonnis thuis ontvangen.

Aan de vrucht kent men den boom.

Doet deze praktijk niet duidelijk zien, dat het nieuwe Kerkrecht niet deugt?

S. GREIJNDANUS.

Deputaten tot oefening van het verband met de Vrije Universiteit. (I.)

Eenige weken geleden hebben we in ons blad plaats gegeven aan een brief van iemand, die zijn verwondering er over uitsprak, dat ter synode van 1936 niet alleen de curatoren der Theol. Hoogeschool, doch ook de deputaten tot oefening van het verband met de Vrije Universiteit gunstig hadden gerapporteerd inzake het gegeven onderwijs, en dat desniettemin staande ter zelfder synode klachten waren vernomen en later in behandeling genomen door allerlei instanties, klachten over beschouwingen, die bezorgdheid wekten. Zelf hebben we in aansluiting daaraan opgemerkt, dat deze gunstige rapporten, ook voor wat de Vrije Universiteit betreft, toch wel veel te zeggen hadden, en dat het jammer was, dat men niet deze rapporten tot basis genomen had in allerlei handeling aangaande de kwestie der bekende meeningsschillen.

Op deze bewering nu is captie gemaakt. Men heeft mij gezegd, dat de gegeven voorstelling, althans voor wat de Vrije Universiteit betreft, onjuist was. Immers, zoo werd opgemerkt, de filosofische colleges, die Prof. Vollenhoven geeft aan de aanstaande predikanten, die van de V.U. komen, worden gegeven in de litterarische faculteit. De studenten van het eerste jaar, de z.g. propaedeutici, loopen deze colleges niet in de theologische, doch in de litterarische faculteit, en komen eerst daarna tot het volgen van colleges in de theologische faculteit. En — zoo luidde nu het bezwaar tegen wat ons blad schreef — en dus vielen die colleges buiten het toezicht der „verbanddeputaten” (gelijk we nu verder kortheidshalve maar zullen zeggen). Een gunstig rapport dier verbanddeputaten mocht dus niet worden uitgelegd als een gunstig rapport ook over de colleges van een hoogleraar in de wijsbegeerte. En evenmin mocht men het gebruiken als argument tegen het indienen van bezwaren tegen opvattingen, voorgedragen door wie in de litterarische faculteit filosofie doceerde (of in de juridische rechtsphilosophie).

Tot zoover het tegen ons blad ingebrachte bezwaar. We hebben aanstonds beloofd, op de zaak terug te zullen komen.

Daartoe hebben we iemand verzocht, de verschillende synodale acta na te gaan, en gegevens te verzamelen. We geven hier enkele opmerkingen naar aanleiding der ons verstrekte mededeelingen.

?

De zaak der verhouding tusschen kerken en universiteit is in den loop der jaren wel wat anders gaan loopen, dan aanvankelijk door meer dan één bedoeld blijkt te zijn. Staat men de Acta der synode (Dordrecht) van 1833 op (we zijn dus nu op het terrein der vereenigde kerken), dan blijkt uit bl. 82, dat Dr A. Kuyper destijds namens de deputaten voor een concept-reglement inzake de opleiding een voorstel heeft ingediend, waarin o.a. het volgende was vervat:

„Se met de Vrije Universiteit in onderhandeling te treden ter verkrijging van contractueel recht voor de

kerken om confessioneel toezicht over geheel deze Universiteit uit te oefenen, en zulks voor wat de theologische faculteit betreft op zulk eene wijze, dat, voor zoover de Belijdenis aangaat, bij benoeming, schorsing of ontslag van hoogleraren de beslissing aan de Kerken sta.....” (pag. 83).

In een Bijlage B („leidraad voor de onderhandelingen met de Vrije Universiteit”) wordt o.m. gezegd:

„Art. 2. Het toezicht der Kerken in Art. 1 bedoeld, strekt zich uit over alle faculteiten, maar draagt voor de Theologische Faculteit een strenger karakter.

Voor alle faculteiten bestaat dit toezicht hierin: 1o. dat geen hoogleraren of lectoren als zodanig optreden, dan die tot de gemeenschap der Kerken behoren en alzoo aan hare tucht onderworpen zijn; 2o. dat Kerkelijke censuur van den Kerkeraad schorsing van den hoogleraar of lector in zijne ambtelijke werkzaamheid ten gevolge hebbe; 3o. dat de Synode, of haar Deputaten, bijaldien hoogleraren en lectoren geacht worden in hun onderwijs of in hun geschriften af te wijken van de Gereformeerde beginselen, een met redenen omkleede klacht hiertegen bij de Vereeniging inbrengen; en 4o. dat geen andere personen tot het Doctoraat in eenig vak worden toegelaten, dan na verklaring, dat zij van dit Doctoraat geen ander gebruik zullen maken, dan in overeenstemming is met de Gereformeerde beginselen.” (pag. 84).

Aan deze verlangens zijn de latere regelingen niet in alle opzichten conform gebleken. Hetgeen — dit ter voorkoming van misverstand — door ons ook niet in alles bepleit zou worden.

Voor het tegenwoordige zijn we thans aangewezen op de synode (Amsterdam) van 1908. Allereerst melden we iets van het daar uitgebrachte rapport der verbanddeputaten. Zij berichtten der synode o.m. het volgende:

„Naar aanleiding (van de) Series (rooster der te geven lessen, K. S.) hebben zij zich gewend tot de Faculteit met de vraag, waarom de Archaeologia Sacra („Hebreeuwsche archeologie”, K. S.) gebracht was onder de Litterarische Faculteit. Toen hierop werd geantwoord, dat dit vak, hoewel een Theologisch vak, gedoceerd wordt aan de propaedeutici, die nog in de Litterarische Faculteit college bezoeken, hebben Uw Deputaten gemeend, dat het onderwijs in dit vak derhalve onder hun toezicht niet valt.” (pag. 178).

Hier staat dus zeer duidelijk, dat volgens het oordeel der deputaten van 1908 het onderwijs in de litterarische faculteit, ook al hebben alle aanstaande predikanten het noodig, buiten hun toezicht valt. Hieraan wordt niets veranderd, wanneer de deputaten, in een „rapport over een herziene regeling van het verband enz.” opmerken:

„Voorts spreekt het vanzelf, dat op de studenten, die worden opgeleid tot den dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken, behoorlijk toezicht moet worden gehouden, en dat de Hoogleraren eener andere Faculteit, die enkele colleges geven in de Theologische Faculteit, voor dat gedeelte van hun onderwijs ook onder hetzelfde kerkelijk toezicht behooren te staan als de Hoogleraren in de Theologische Faculteit.” (pag. 222).

Men lette hier op de woorden: „in de theologische faculteit”. Dat is wat anders dan: „aan theologische studenten” of: „aan hen, die opgeleid worden tot dienaar des Woords”. In de hier gevolgde gedragslijn ligt, voor wie goed leest, de bestendiging van de reeds bestaande usance, volgens welke bepaalde colleges, die men toch noodig heeft voor het predikantschap, vallen buiten het toezicht, zoodra ze vallen buiten het raam der theologische faculteit.

In dezelfde lijn ligt dan ook art. 12 van de concept-regeling, voorgesteld ter synode van 1908 in meer-gemeld rapport:

„Wanneer aan Hoogleraren of Lectoren eener andere Faculteit eenig onderwijs in de Theol. Faculteit wordt opgedragen, zullen deze Hoogleraren of Lectoren, voor wat dit gedeelte van hun onderwijs betreft, onder hetzelfde toezicht staan, als in dit contract voor de Hoogleraren en Lectoren in de Theologische Faculteit is bepaald.”

En weer in dezelfde lijn liggen volgende bepalingen van de in 1908 vastgestelde regeling van het verband:

Art. 1.

Dit kerkelijk toezicht zal geoefend worden door middel van deputaten, hiervoor door de Generale Synode aangewezen en geïnstrueerd, en zal zich uitstrekken, voor wat de Faculteit in haar geheel betreft, over de geschiktheid van haar onderwijs om op te leiden tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken, en voor wat betreft de personen van allen, die, onder welken titel ook, in de Theologische Faculteit onderwijs geven, over hunne getrouwheid, in leer en leven, aan de Belijdenis der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Art. 2.

Wie als Hoogleraar of ander Docent in de Theologische Faculteit optreedt, moet als belijdend lid behooren tot de Gereformeerde Kerk zijner woonplaats.

Wanneer kerkelijke censuur naar Art. 77 der K.O. (Zie vervolg op blz. 268.)

door bekendmaking van den naam aan de Gemeente openbaar geworden is, zal de kerkeraad zoo spoedig mogelijk kennis geven aan de kerkelijke deputaten en dezen evenzoo aan de Directeuren.

Wordt deze censuur weder opgeheven, dan zal de Kerkeraad dit eveneens aan de deputaten berichten en de deputaten aan de Directeuren.

Art. 7.

De kerken houden door middel van hare Deputaten toezicht op het onderwijs der Hoogleeraren en andere Docenten in de Theol. Faculteit....

Art. 8.

Indien de deputaten der Kerken bij eenig Hoogleeraar of ander Docent in de Theol. Faculteit afwijking van de belijdenis der Geref. Kerken in leer of leven, of ongeschiktheid van zijn onderwijs voor de opleiding tot den Dienst des Woords, meenen te ontdekken, en wel in die mate, dat hieruit naar hun oordeel gevaar voor de opleiding tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken ontstaat, zullen zij door aansprekking met den hierbij betrokken Hoogleeraar of Docent, en wel, zoo lang mogelijk, zonder daaraan openbaarheid te geven, de bezwaren zoeken uit den weg te ruimen.

Wanneer deze pogingen niet leiden tot wegneming der gezeten bedenkingen, zullen de Deputaten, indien hun bezwaar de geloofwaardigheid aan de Belijdenis der Geref. Kerken, in leer of leven, betreft, zich wenden tot de Directeuren der Vereeniging en in gemotiveerd schrijven den bedoelden Hoogleeraar of ander Docent voordragen voor schorsing of ontslag.... Wanneer de Directeuren zich niet met het oordeel der Deputaten vereenigen, en het ingebrachte bezwaar door overleg niet kan worden weggenomen, dan staat de finale beslissing aan de Generale Synode....

Zonder eenigen twijfel wijst het bovenstaande in de richting van hetgeen als bezwaar tegen onze opmerking (en die van inzender) werd aangevoerd.

Toch is er ook een andere kant aan deze zaak. Men heeft in de kerken terecht gevoeld, dat hiermee de kous niet afgebreid was. Reeds het feit zelf is notoir, dat voor wat de opleiding tot het candidaatsamen betreft, het onderwijs te Kampen gedurende vier, doch dat te Amsterdam over drie collegejaren onder kerkelijk toezicht staat. De propaedeutische valt te Amsterdam buiten het toezicht der kerken. En onder haar onderwijs valt ook de filosofie. Alle aanstaande predikanten, die van de V.U. komen, volgen de filosofische colleges van Prof. Vollenhoven (evenals die van Prof. Dr. R. H. Woltjer en Prof. Dr. A. Sizoo voor wat de talen betreft). Maar ze vallen buiten de theologische faculteit.

Daarmee komt als vanzelf de vraag aan de orde of de verbanddeputaten hiermee ook iets te maken hebben. Zegt men: het gaat over de theologische faculteit, dan is de zaak gauw beslist met een kort en krachtig: neen. Let men daarentegen op het belang der opleiding tot den dienst des Woords, dan denkt menigman in zijn eenvoud: ja, natuurlijk!

Daarom volgende week een nader onderzoek aangaande dezen kant van het vraagstuk.

K. S.

Berichten over „eenstemmigheid”.

In de pers circuleerden volgende berichten:

Intusschen vernamen wij van welingelichte zijde, dat de Synode ten aanzien van een in de Kerken veelbesproken belangrijke aangelegenheid, gekomen is tot de grootst mogelijke eenstemmigheid.

In het licht der Synode-1936 valt het niet moeilijk af te leiden, welke „in de kerken veelbesproken belangrijke aangelegenheden” deze vervolg-Synode op haar tweeden zittingsdag zoozeer hebben beziggehouden, terwijl de omstandigheid, dat deze aangelegenheid betreft de zaak, welke nog verkeert binnen de muren der commissiekamer, waarheen de Synode-1936 haar, ter voorbereiding van een door de Synode-1939 te nemen beslissing heeft verwezen, verklaart, dat thans daarover niet anders dan in comité-generaal werd gehandeld.

De mededeeling, dat daarbij de grootst mogelijke eenparigheid bereikt werd — de door den assessor zoo geprezen leiding van den prases zal daaraan wel niet vreemd zijn geweest — is wel zeer sober van inhoud, doch wellicht het vermoeden, dat de besprekingen den weg hebben geëffend voor een rustige verdelende behandeling der bedoelde aangelegenheid.

Het is ons niet bekend, welke „welingelichte” zijde” informaties aan de pers verstrekt heeft. Wel constateeren we, dat de combinatie van beide persberichten bij verscheiden belangstellende lezers een „indruk” ontrent een of ander ter synode bereikt „resultaat” wekt, welke wel eens vreemd kon zijn aan de leden der synode zelf. Met het oog op de toekomst willen wij verzoeken, met deze mogelijkheid ernstig rekening te houden.

Mij overigens geheel losmakende van deze persberichten, wil ik, staande bij de mijlpaal van de beëindiging der bespreking van brochure IV, nog even volgende punten vastleggen:

a. gelijk uit een publieke mededeeling van Prof. Greijdanus gebleken is, heeft deze er bezwaar tegen gehad, nog langer te behooren tot de commissie, die als „commissie-van-acht” zekere bekendheid verkreeg, en hing zijn bezwaar samen met de door Prof. Hepp gevolgde gedragslijn;

b. bij de beëindiging mijner bespreking van Prof. Hepps „algemeene genade-brochure” is het goed, voor de zooveelste maal op te merken, dat mijn bezwaar tegen zijn reeks niet lag in het feit, dat hij over de kwesties schreef, doch hierin, dat hij aanklaagde op de commissoriaal gemaakte punten, zonder naams- en bronvermelding, op onhoudbare gronden, ingaande tegen

medecommissieleden; nogmaals vraag ik: wat zou gezegd zijn, indien ik in dezen tijd had geschreven over het Kamper promotierecht, dat aan een commissie in studie gegeven was? Er is publiek gevraagd, in de pers over dat punt, zoolang het commissoriaal was, te zwijgen;

c. dat vele jongeren met de vragen verlegen zitten is waar; maar dat is al begonnen, sedert Prof. Waterink den strijd opende tegen Prof. Vollenhoven, en tegen Dr. Steen zich in ettelijke artikelen te weer stelde, en daarvoor „De Reformatie” gebruikte;

d. men moet, als men in het breken van veler rust alleen de schaduwzijden ziet (ik zie ook lichtzijden), teruggaan naar het begin, naar de oorzaken, en niet de aandacht daarvan afleiden;

e. feit is, dat sommigen de bestrijding der hoogleeraren Kuiper-Hepp toefutechten, toen ze begon, maar toen er antwoord kwam, retireerden wat de klachten over confessioneel-bedenkelijke leeringen betrof, en daarin toonden, voor de verwarring onder de jongeren (en anderen) zelf aansprakelijk te zijn;

f. van eenige „dictatuur” in de indiening van bezwaren tegen Prof. Hepps brochures, terwijl hij lid der commissie was, is dus geen sprake, al wijst Dr. J. Douma (Britsum) in „Friesch Kerkblad” in die richting; want het ging niet tegen behandeling der zaken, doch tegen deze behandeling; ook ging het niet tegen brochures, doch tegen brochures zonder bron- en naamsvermelding; men moet niet het punt, waar het over loopt, verzwijgen en al weer de aandacht daarvan afleiden;

g. omgekeerd is het een zekere dictatoriale allure, als menschen, die niet klagen over drie¹⁾ brochures van het ééne commissielid, nu verlangen, dat óók het andere maar daarover zwijgen zal, zelfs in kwaliteit van persman en... beschuldigde;

h. de oorzaak der verwarring in dezen ligt bij wie den brochureschrijver tot drie maal toe aanmoedigden; niet hij wie, gelijk ondergeteekende, van den aanvang af — d.w.z. van het moment der benoeming der commissie af — in onderscheiden kwaliteit tegen het combineeren van de kwaliteiten van commissielid en brochureschrijver in Prof. Hepp opgetreden is;

i. in afwachting van nadere overwegingen rakende Prof. Hepps aangekondigde volgende brochures, wil ik mijnerzijds voorshands voor wat dit punt betreft, het hierbij laten;

j. laat men, voor wat die verwarring betreft, niet zich blind staren op de kwestie van die brochures. Er zijn onder ons nog wel andere punten in geding, die deels zelfs rechtstreeks vragen van kerkverband raken; we denken b.v. aan de kwestie van het „nieuwe kerkrecht”. Wanneer in ditzelfde nummer van ons blad wederom gewaarschuwd wordt tegen dit „nieuwe kerkrecht”, ditmaal naar aanleiding eener kerkelijke procedure, die o.l. uitgaat van een ander kerkrecht, dan onder ons lang geleden heeft, dan is dat bijtijds (d.w.z. eer de zaak op de spits gedreven wordt) waarschuwen tegen practijken, die worden ze officieel geijkt, het kerkverband in geding brengen. M.a.w., dan is óók deze polemiek weer een poging tot voorkoming van erger, en dus een dienen van den vrede.

K. S.

1) We bedoelen hier de nummers 2, 3 en 4 slechts. Nummer 1 is verschenen vóór Prof. Hepp commissielid was; en hoe kaln hebben we die eerste besproken? Uitdrukkelijk verklaarden we van die eerste brochure (de auteur was toen nog geen commissielid), dat ik er niets tegen had indien daardoor de polemiek ontketend werd. (Ref., 4 Sept. 1936.)

De ridderlijke kunst van het boogschieten in Japan (III)¹⁾.

Dat de weg tot de kunstlooze kunst niet gemakkelijk is, moesten wij reeds dadelijk in het eerste lesuur ondervinden. De meester verzocht ons, nauwkeurig op hem acht te geven, spande zijn boog en schoot. Dat zag er heel mooi en tegelijk heel eenvoudig uit. Dan drukte hij mij een oefenboog in de hand met de opmerking: Boogschieten is geen sport en is er derhalve niet om bijvoorbeeld uw spieren te ontwikkelen. U mag den boog niet met de kracht van uw armen spannen, maar u moet leeren, hem „geestelijk” te spannen — dat betekent voorreest: met geheel vrije, onspannen spieren!

Reeds bij de eerste poging bemerkte ik, dat ik kracht, en wel een zeer aanzienlijke spierkracht moest aanwenden, wanneer ik den boog wilde spannen. Daar komt nog bij, dat hij niet, zoals bijvoorbeeld de Engelsche sportboog, bij het spannen ter hoogte van den schouder gehouden wordt, zoodat men er zich als het ware indrukt. De Japanische boog wordt veeleer zoo hoog genomen, dat de handen van den schutter zich boven zijn hoofd bevinden: daar houdt al het duwen en kracht-zetten op; de handen worden veeleer uit elkaar getrokken, en wel zoo ver, tot de linkerhand zich bij gestrekte linkerarm ter hoogte van de oogen bevindt, terwijl de rechterhand van den gebogen rechterarm zich boven het rechter schoudergewricht bevindt, waardoor een aanzienlijke spanwijdte wordt verkregen. In deze houding moet de schutter nu eenigen tijd blijven staan, voor hij het schot mag doen. En dit bracht nu niet alleen met zich mee, dat reeds na enkele seconden mijn armen van inspanning begonnen te trillen, maar dat ook mijn ademhaling steeds moeilijker ging, zoodat ik, wanneer het schot was gedaan, eerst weer op adem moest komen. En daar zich dit elken dag weer herhaalde, terwijl het spannen van den boog een zware arbeid bleef en trots alle oefening niet „geestelijk” wilde worden, troostte ik mij met de gedachte, dat de meester wel zoo geheimzinnig zou spreken om den leerling niet te spoedig op de gedachte te laten komen, dat het bij het spannen om een truc ging, dien ik den

een of anderen dag wel reeds vinden zou.

Zoo oefende ik onvermoeid en met Deutsche grondigheid verder, overwoog de zaak in alle richtingen, probeerde wat ik had uitgedacht, om het dan weer als onbruikbaar te verwerpen, maar steeds in de verwachting, dat ik den meester op zekeren dag zou kunnen verrassen met de oplossing van het raadsel. In de oefeninguren keek hij met zijn diepe, zachte en toch doordringende oogen onbewogen naar mij, prees mijn ijver, keurde mijn krachtsinspanning bij het spannen en schieten af, en liet mij overigens mijn wil behouden om vanuit mijn eigen begrip verder te kunnen komen — tot ik op zekeren dag moest toegeven, dat ik was blijven steken.

Zoo was ik voor verder onderricht weer meer toegankelijk geworden. U kunt daarom den boog niet goed spannen, omdat u met de longen ademt, verklaarde de meester. U moet den adem langzaam naar beneden drukken, zoodat de buikwand zich matig spant; houd daar den adem vast, zonder een krampachtigen druk uit te oefenen, en adem slechts zooveel in en uit als beslist vereischt is. Wanneer u eenmaal zoo kunt ademen, spant u den boog met lossen, vrijen arm zonder moeite, daar u dan het krachtcentrum naar onder verlegt hebt. Ten bewijze daarvan spande hij zijn sterken boog, en noodigde mij uit, zijn armen te betasten; ze waren inderdaad zoo slap, alsof ze in 't geheel geen arbeid te verrichten hadden.

Mettertijd gelukte mij deze ongewone wijze van ademen steeds beter. Tegelijk moest ik mijzelf bekenen, dat ook het spannen van den boog in toenemende mate lichter viel. Soms kwam de meester achter mij staan, om mijn armspielen te onderzoeken; eerst wanneer zij geheel slap waren, mocht ik den pijl laten schieten.

Na een jaar zoo ver te komen, dat men den boog op juiste wijze kan spannen, is zeker geen schokkende gebeurtenis. Ik was intusschen reeds daarmee tevreden; want tegelijk met de juiste ademhaling had ik nog iets anders geleerd, waarvan ik tot nu toe nog niet bepaald veel had willen weten: het geduld om niet op de innerlijke ontwikkeling vooruit te loopen en aan de dingen om zoo te zeggen hun natuurlijke zwaartekracht te laten. Bovendien wist ik, dat ik nu voor een nieuwe taak gesteld kon worden, van welker bijzondere moeilijkheid ik reeds sedert lang overtuigd geraakt was. Het lossen van het schot had ik tot dien tijd zoo uitgevoerd, dat ik den pijl eenvoudig losliet. Nu moet men echter het volgende bedenken: de rechterhand is met een leeren handschoen uitgerust. De dik bekleede duim wordt onder den pijl om de boogpees heengelegd en ingetrokken. Wijsvinger, middelvinger en ringvinger grijpen over den duim heen, omsluiten hem stevig en geven tegelijk aan den pijl een vasten steun. Het lossen van het schot beteekent dan: de vingers, die den duim omsluiten, moeten zich openen en hem vrijlaten. Door de geweldige trekking van de boogpees wordt hij uit zijn houding gerukt, gestrekt — en de pees suist, de vrijgekomen pijl snelt los. Zoo dikwijls ik tot nu toe het schot gelost had, gaf het mij een merkbaan ruk. Bij den gespannen boog de hand te openen ging niet anders dan zoo, dat ik de tegen den duim geklemde vingers losrukte.

Dat moest nu ophouden. Bij den meester was geen enkele ruk te merken, wanneer hij het schot deed; zijn hand was plotseling geopend, zonder dat men zien kon hoe het in zijn werk ging: zoo bliksemsnel gebeurde het. Ik trachtte vergeefs hem te evenaren. En nu niet meer er op gespitst, zelf raadsels te willen oplossen, bekende ik hem, dat ik met den besten wil van de wereld niet verder kwam. Dat is juist uw hoofdfout, meende hij, dat u zoo'n goeden „wil” hebt. U „wilt” den pijl laten schieten, wanneer u „voelt” of „denkt”, dat het er de tijd voor is; u opent opzettelijk de rechterhand — kortom: u bent er bewust mee bezig. U moet leeren, zonder doel te zijn; er op te wachten, tot het schot vanzelf afgaat. — Maar, antwoordde ik, wanneer ik er op wacht, gaat het schot heelemaal niet af; ik houd den boog zoo lang gespannen als ik maar kan; en liet ik den pijl niet eindelijk en volkomen bewust los, dan zou de gespannen boog mijn handen bijentrekken, zoodat het in 't geheel niet meer tot een schot kwam. — Toen ik zeide, dat u moest wachten, antwoordde de meester, was dit wel uitgedrukt op een wijze, die voor misverstand vatbaar was. U moet in werkelijkheid niets doen, noch wachten, noch denken, noch voelen, noch willen: de kunstlooze kunst bestaat daarin, dat u geheel zonder „ik” wordt, uzelf verliest. En wanneer u dit ten deel valt, om volledig tot niets geworden te zijn, dan gelukt u het schot.

Ik stelde mij daarmee nog niet geheel tevreden, daar de meester immers eindelijk het thema had aangeraakt, waarom ik nu juist de kunst van het boogschieten wilde leeren. Ik vroeg dus: wanneer ik tot een volledig niets geworden zou zijn — wie schiet er dan? — De meester antwoordde: Wanneer u dit eenmaal ondervonden hebt, wie in uw plaats schiet, dan hebt u geen leeraar meer nodig. Hoe moet ik u nu met woorden verklaren, wat u toch slechts verstaan kunt, wanneer u het hebt ervaren? Moet ik zeggen: niet u schiet, maar „het” schiet? Moet ik zeggen: Boeddha schiet? Wat helpt u in dit geval alle weten en napraten? Leer veeleer u te concentreren, u voorreest van buiten naar binnen te wenden en ook dit „naar binnen” langzamerhand uit het oog te verliezen!

De meester gaf aanwijzingen, hoe deze diepe concentratie te bereiken was: een uur voor het schieten zich zoo rustig mogelijk houden en tot zichzelf inkeeren, door juiste ademhaling zich innerlijk in evenwicht brengen, zich in toenemende mate voor alle indrukken afsluiten, dan bedaard den boog spannen en al het

overige aan
langzamer
toestand v
daardoor e
uit gerukt
spanning a
werkzaam
In dien
geheel zon
had ik der
het spann
stand te h
gespannen
zich gevoel
dat het n
tenslotte
te openen
te laten v
in het oog
En zoo ve
zonder dat
De meeste
op, dat vel
richt niet
ik moeite
hij, doelbe
En wanne
minste he
zijn, daar
tot stand
niet wat l
omwegen
Japansche
in de hoop
hij mij, de
bevredigen
tijd hoofd
geest geu
waarom ei
uit hoofde
lijk” niets

UI
EN.

Dr Ab
schreven
Verbond.
eerst me
wij”, doc

Onwilli
dezer da
kreeg on
tische Pe
bereiding
vier enor
rekken li
aan de p
anderen
romme
geschrif
10 flinke
chure en
gekomen.

Maar d
heid de
aardoppe
In 1936 v
der dan
in gestuu
is een ge
mogen g
wat één
dagelijks
lang, en
(van de 1

Hetzell
Vorig ja
minder c
oplage v
deel van
mensche

En ove
baasd, v
goed is.

En wa
bij gaat l
Want he
dergelijk

Zoo is
patriarcl
Adam s
scheel, I
tretien
welke K
tuurlijk
gehad; l
vraagt z
slaven v
is nog g
ment ap
gebeurer

1) Zie de noot bij het eerste artikel. (Red.)

overige aan zichzelf overlaten. Op deze wijze zou men langzamerhand in een toestand komen, die aan den toestand van volledige „ik-loosheid“ verwant was en daardoor er in kon overgaan; en men zou er eerst weer uit gerukt worden, wanneer het schot gedaan was, die spanning zou zijn opgeheven en de oneindige kracht werkzaam zou zijn geworden.

In dien zin oefenden wij geruimen tijd, vooreerst geheel zonder resultaat. Van tijd tot tijd wel is waar had ik den indruk, dat het mij gelukt was, gedurende het spannen dezen „ik-loozen“ toestand werkelijk tot stand te brengen. Maar hoe langer ik met den hoog gespannen stond, des te meer deed de sterke spanning zich gevoelen, en ik kon niet nalaten, er aan te denken, dat het nu tijd was, dat „het“ schoot. En zoo was ik tenslotte er juist toch toe gedwongen, de hand opzettelijk te openen. In plaats van mij door het gedane schot te laten verrassen, hield ik er het oog op en was dus in het oogenblik van het schot er bewust mee bezig. En zoo verstreek week na week en maand na maand, zonder dat een enkel schot zoo uitviel als het moest. De meester verloor geenszins zijn geduld; hij wees er op, dat vele zijner leerlingen ondanks jaren-lang onderrecht niet beter schoten dan ik. Hij hield mij voor, dat ik moeite deed om zonder doel te zijn; u bent dus, zei hij, doelbewust doelloos en daarmee komt u niet verder. En wanneer ik daarop antwoordde, dat ik toch tenminste het voornemen moest hebben, zonder doel te zijn, daar ik niet wist, hoe anders de „doelloosheid“ tot stand zou komen, was de meester radeloos en wist niet, wat hij daarop antwoorden moest. Ik kwam langs omwegen te weten, dat hij zich in dezen tijd eenige Japansche leerboeken voor filosofie aangeschaft had, in de hoop, daaraan gegevens te kunnen ontleenen, hoe hij mij, den al te ongemakkelijken vrager, zou kunnen bevredigen. Hij had ze echter, naar men zei, na eenigen tijd hoofdschuddend terzijde gelegd en zich in dien geest geuit, dat hij nu reeds eerder begrijpen kon waarom er van mij, die mij immers met zulke dingen uit hoofde van mijn beroep moest bezighouden, „geestelijk“ niets goeds te verwachten was.

(Prof. Dr E. Herrigel vert.)

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Van twaalf patriarchen.

Dr Abraham Kuyper heeft een dik boek geschreven over de groote patriarchen van het Oude Verbond. Hierin zien we, dat deze menschen allereerst menschen waren „van gelijke beweging als wij“, doch tevens dat zij waren helden des geloofs.

Onwillekeurig dacht ik aan dit werk, toen ik dezer dagen in Rome een speciale uitnodiging kreeg om de tentoonstelling van de Communistische Pers te gaan bezichtigen. Jarenlange voorbereiding had thans een materiaal bijeengetast om vier enorme zalen geheel te vullen: tafels beneden, rekken langs de wanden, en dan verder tot boven aan de plafonds toe behangen met dagbladen en anderen rommel. Werkelijk, men moet het woord rommel gebruiken, want tusschen de duizenden geschriften die hier bijeen lagen, waren nog geen 10 flinke royale handboeken. Verder dan het brochure en pamflettenstadium is men nog altijd niet gekomen.

Maar die worden dan ook in zoo groote hoeveelheid de wereld rondgestuurd, dat het gansche aardoppervlak er mee bedekt zou kunnen worden. In 1936 werden alleen in Sovjet-Rusland niet minder dan 5.000.000.000 bladzijden druks de wereld in gestuurd, dat is 31 maal den evenaar rond. Dit is een getal dat boven 's menschen bevattingvermogen gaat. Het is al moeilijk zich te realiseeren wat één miljoen is. Wist u dat een millionair dagelijks 100 gulden kon weggeven, en dat 30 jaar lang, en dan pas zijn kapitaal zou verbruikt zien (van de rente kon hij dan evenwel nog leven).

Hetzelfde zien wij bij de Russische krantenpers. Vorig jaar verschenen er in Sovjet-Rusland niet minder dan 9.250 dagbladen, met een gemiddelde oplage van p.m. 38 miljoen (in het Europeesche deel van de Sovjet-Unie wonen 132 miljoen menschen).

En over deze getallen staat men nog meer verbaasd, wanneer men ziet dat bijna alles klein-gedrukt is.

En wanneer men dezen rommel dan van naderbij gaat bezichtigen, staat men nogmaals verbaasd. Want het is ongelooflijk, dat het publiek zich door dergelijke oppervlakkigheden laat overtuigen.

Zoo is er een blaadje verschenen, met de twaalf patriarchen. Van elk is een portret toegevoegd. Adam staat als een boschjesman, Noach kijkt scheel, David is een wellusteling enz. „Deze portretten zijn gegarandeerd zoo betrouwbaar als welke Kerk ook kan geven“, staat er boven. Natuurlijk zullen de patriarchen hun fouten hebben gehad; het waren zondige menschen. Doch men vraagt zich af, wat het voor zin heeft hen als slaven van hun fouten aan het publiek voor te houden met het doel het geloof te vernietigen. Er is nog geen waar geloof door zulk een argument apostaat geworden en dat zal ook wel niet gebeuren. Men kweekt alleen een geest van verzet.

Als het niet zoo treurig was, zou het ridicul zijn. We geven hier de vertaling van de portret-onderschriften, zoodat men kan zien, op welke wijze geargumenteerd wordt:

Adam: Gevormd naar het beeld Gods. Een laffeling, die de schuld van de heele appelgeschiedenis op zijn vrouw schoof.

Noah: De eerste record-dronkaard. Vervloekte een van zijn zonen, omdat die ongelukkigerwijze zijn schaamte gezien had.

Abraham: Trachtte zijn zoon te vermoorden; verloochende zijn vrouw; verkrachtte zijn dienstbode en stuurde haar en zijn onwettig kind de woestijn in.

Lot: Maakt zich zoo vroolijk over zijn vlucht uit Sodom en dat hij zijn vrouw kwijt was, dat hij zich blind dronk en zijn dochters bijstond bij haar onkuisch bedrijf.

Jacob: Polygaam; bedriegt zijn broer; bedot zijn schoonvader; is intiem met zijn slavinnen, precies als zijn grootvader Abraham, alleen op groter schaal.

Moses: Moordenaar. Uitvinder van de fameuze wet tegen heksen; gebiedt de afslachting van onschuldige vrouwen en kinderen, doch redt alle jonge meisjes voor de

Joshua: Een ijskoude moordenaar, met niet meer hart in zijn lijf dan een apache-indiaan.

David: Een man naar Gods hart, d.w.z. polygaam, overspeler, vrouwendief, Urias-moordenaar, machtsmisbruiker tegenover hulpeloze noncombattanten; lijdt tengevolge van een ongebreidelde wellust aan een niet nader te noemen ziekte; men zie Psalm 38:5-7.

Salomo: Volgens de faam een zeer wijs man, blonk vooral uit in de vrouwenjacht en het zoeken van concubinen. Uiterst losbandig, op lateren leeftijd een tiran en afgodendienaar.

Elisha: Een man Gods, die zoo ijdel was en nijdig op zijn uiterlijk, dat hij 42 onschuldige kinderen liet dooden omdat ze hem kaalkop noemden.

Dat is één voorbeeld uit de duizenden. In Spanje verschijnen boeken met stofomslagen en cellophaan, waar buitenop een varken bezig is met den Bijbel, in Amerika verschijnen de 10 Geboden van „A.A.“ (= Communistische organisatie), die o.a. den eed willen afschaffen, het randschrift „In God we trust“ van de munten willen verwijderen, en echtscheiding-op-elk-verzoek en evolutieel willen voorschrijven. In Nederland verschijnen Tribune, Volksdagblad, Stempelaar, Rusland van Heden, Vrijdenker, Communisme-maandschrift voor politiek en cultuur, Weekblad voor vrede en democratie, Contact, enzovoort.

Door de vrijheid van drukpers wordt Nederland flink geëxploiteerd. Een groot deel van de Communistische wereldactie blijkt in Nederland te worden gedrukt. Verder doet Nederland dienst om Duitsland van de Westzijde te overstroomden met Communistische lectuur, iets dat wel hard wordt tegengewerkt, doch blijkens het hier aanwezige materiaal toch nog met veel succes steeds voortgang heeft. Bij de anti-fascistische lectuur, waarbij ook materiaal van niet-communisten aanwezig was, troffen we ook de brochure van Prof. Dr K. Schilder, „Geen stem voor de N. S. B.“ en enkele andere geschriften van Protestantschen en Katholicken oorsprong. Toch was dit zeer weinig; het doel was niet zoozeer de bestrijding van het Communisme te doen zien, dan wel door uitstalling van al het beschikbare materiaal bestudeering van wat door de Communisten zelf gepresteerd wordt, mogelijk te maken.

Moskou, Parijs, Amsterdam, Madrid — dat blijken voor West-Europa de groote centra te zijn en van daaruit wordt de aanval op Amerika onder-

nomen. In het midden heeft men vasten steun in Mexico, waar de kleine Communistische minderheid het door en door katholieke land tiranniseert (de toestand was hier niet zoo als in Spanje) en vanuit Mexico loopen de lijnen naar alle Zuid-Amerikaansche staten en naar de hoofdcitra in Noord-Amerika. Men werkt hier vooral onder de jongere intellectuelen, met name is de American Student Union op dit punt krachtig aan het werk. Bij een congres in 1934 waren 1.700.000 deelnemers; een jaar later 1.355.000, dus een teruggang. Met energie werd gewerkt en in 1936 was het aantal afgevaardigden 1.650.000 en de deelnemers 2.300.000!

De eigenlijke Communistische Partij omvat slechts een 45000 leden, doch de sympathie is groeiende en het Christendom moet het het meest ontgelden. In „The Bible in the balance“ wordt aangetoond dat de boeken van Moses niet echt zijn, omdat... hun taal niet bestond in Moses' tijd, en omdat Moses' dood en „begravenis“ erin vermeld worden. En zoo kan men doorgaan.

Het is wel heel merkwaardig, dat de Communistische Propaganda enerzijds bij haar bestrijding steeds het verkeerd-sexueele naar voren haalt en bij haar propaganda de „gezonde“, „natuurlijke“ sexualiteit propageert. Het tijdschrift leent zich niet voor uiteenzetting van wat op dit gebied op de tentoonstelling te zien was. Doch een erg gunstigen indruk krijgt men van de „vrijheid-blijheid“-methode nu niet bepaald. En tekenend is zeker, dat in vrijwel alle landen de Communistische Propaganda met pornografische lectuur gepaard gaat.

Tenslotte nemen we nog een kijkje bij het paradijs der Communisten, Rusland zelf.

Een groot portret van Lenin met de spreuk „Lenin is dood maar zijn werken leven“ hangt in het midden, geflankeerd door gegevens omtrent den omvang van de pers. De lijst van kranten bestemd voor het buitenland beslaat niet minder dan 63 pagina's....

De pers is gesplitst in drie richtingen: dictatuur en partij; antireligieuze strijd; revolutionaire propaganda in kapitalistische landen. Wat de antidienstige propaganda betreft is het interessant te vernemen, dat vanuit Moskou in Europa per jaar niet minder dan 11.000.000 atheïstische boeken worden verspreid in verschillende talen. De laatste snuffes op dit gebied „Methoden van antidienstige propaganda“, „Communisme en godsdienst“ en „De Hemelsche Verlossers“ werden terstond gedrukt in oplagen van resp. 50.000, 100.000 en 150.000 exemplaren.

De buitenlandsche propaganda wordt vooral gevoerd door de „Vrienden der U.S.S.R.“, die „culturele propaganda“ voeren, zooals hun statuten voorgeven.

Voor de kapitalistische landen wordt natuurlijk geen „proletariër-lectuur“ gegeven. Prachtig drukwerk op zwaar kunstdrukpapier, vol zon en licht en heerlijkheid, doen het aardse paradijs kennen. De Inturist (zelfs in het hart van het fascistisch Italië met een luxueus bureau op de Piazza di Spagna vertegenwoordigd) werkt hieraan dapper mee. Rusland is — zooals een reusachtig plaatwerk doet zien — een land waar de Almachtige God als een boos oud heertje ver boven zit en over de graanvelden Zijn legioenen van insecten en ratten uitstuurt, terwijl Hij het volk laat bidden om „het dagelijksch brood“ — alles zonder resultaat — tot de vliegmaschine komt en met zijn gaswolken al dat ongedierte doodt en het graan welig bloeien laat.

Dr JOH. HARTOG.